

Vô Tội Hay Vô Số Tội

Trong công việc Hỗ Trợ Từ Nhân, người viết đã từng gặp biết bao nhiêu người, dù đang bị giam cầm, vẫn một mực kêu la: “*Em chẳng làm gì hết mà sao bị bắt*”. Nghe mãi thành quen, người viết dần dà chai... tim, chẳng buồn hỏi han thêm chi đến những người “*vô tội*” ấy nữa. Nhưng gần đây, người viết bỗng dưng phải giật mình, tự kiểm lại xem có phải mình đã có định kiến với tù nhân rồi chẳng? Và phải chăng đã có những tù nhân thực sự vô tội?

Biểu tượng của Pháp Lý là Nữ Thần Pháp Lý với dải băng bịt mắt, tay cầm cân công lý, tay cầm gươm. Dải băng tượng trưng cho tính khách quan, để đảm bảo rằng công lý phải được thực thi

một cách khách quan, không cá nê và cũng không thiên vị, bất cứ đối tượng là ai, có tiền bạc, có thế lực, hoặc chỉ là kẻ tứ cố vô thân.

Dải băng bịt mắt Nữ Thần Công Lý đối với người Việt ở Việt Nam xưa nay, đôi khi lại mang một nghĩa trớ trêu khác: công lý mù quáng! Ngày xưa, người dân đen đã từng truyền cho nhau kinh nghiệm về những người cầm cân công lý:

“ Bộ Binh, Bộ Hộ, Bộ Hình

Ba bộ đồng tình bóp vú con tôi”

hoặc

“Con ơi nhớ lấy câu này

Cướp đêm là giặc, cướp ngày là quan”

Còn với thời nay thì vạn sự cũng chỉ là tiền: “*Tiền là Tiên là Phật,*

là sức bật của tuổi trẻ, là sức khỏe của tuổi già, là cái đà danh vọng, là cái lọng che thân, là cái cân công lý!”

Đối với hệ thống pháp lý ở Úc, người viết nghĩ rằng công lý ở đây, so với kinh nghiệm ở quê nhà chúng ta, khá khách quan. Việc “*thà giết lầm còn hơn tha lầm*” hoàn toàn không được chấp nhận, vì mọi người, trước con mắt luật pháp, đều là vô tội cho đến khi được định tội trước tòa án.

Thế thì, đối với các “*phạm nhân*” gốc Việt tại các trại cải huấn ở Victoria, thật sự có ai trong số họ là “*vô tội*” hay không? Về lý, chắc chắn là họ vô... số tội, vì có bằng chứng liên quan trực tiếp hoặc gián tiếp với họ, họ mới bị

bất. Nhưng về tình, có lẽ đã có rất nhiều người thật sự là vô tội. Nhưng vì luật pháp ở Úc đặt nặng vấn đề lý, về tang chứng và vật chứng, nhưng lại không có ai thu hình hay thu âm 24/24 cuộc đời của mình, nên dù có những người thật sự vô tội, nhưng nằm trong thể kẹt là đã ở nơi không nên ở, vào thời điểm không nên ở, nên chỉ đành than thân trách phận, oán hận đất trời mà cắn răng ăn cơm tù.

Tại sao lại có chuyện ở tù oan như vậy? Độc giả có thể hỏi. Xin thưa, mỗi hoàn cảnh trở trêu ấy, nếu ngồi xuống nghe kể chắc cũng tốn mất mấy giờ, nhưng tựu trung, tất cả đều nằm trong hoàn cảnh *“tình ngay lý gian”* mà thôi.

Đối với “phạm nhân” gốc Việt, cảnh *“tình ngay lý gian”* thường xảy ra cho cả hai “sắc dân”: dân “trắng” (với các tội bán, vận chuyển, oa trữ bạch phiến) và cả dân “xanh” (với các tội trồng “cỏ”, tức cần sa).

Những ví dụ điển hình mà dân “trắng” có thể bị gặp phải có thể kể là việc mang “dùm” đồ của bạn bè từ Việt Nam sang Úc: Anh A mang cả gia đình về Việt Nam chơi, nên hành lý và đồ mua các thứ cộng lại cũng chẳng nhằm nhò gì với số kí lô hành lý được cho phép mang theo. Thế là anh A mở lòng nhận lời gởi thác của bạn bè, xách “đồ” qua Úc dùm. Khi bị bắt vì tội mang độc chất vào Úc, anh A thật lòng cho biết là món hàng ấy là của “bạn” anh gởi mang qua dùm, nhưng lại không thể đưa ra được bằng chứng như thư từ, phim ảnh hoặc băng ghi âm thu lại các cuộc nói chuyện

qua điện thoại... nên chỉ đành “nguyên rùa” “bạn” của mình.

Anh B là chủ một thương vụ mua bán sản phẩm và phụ tùng ngành nails. Việc nhập hàng bằng các thùng containers của anh là chuyện thường, và việc nhận lời giúp bạn bè chuyển ghế, nệm giường, máy massage v.v... là chuyện khó lòng từ chối. Một ngày nọ, cảnh sát ập đến xét kho của anh và bắt anh sau khi anh đã ký nhận các thùng containers của mình và gán cho anh tội vận chuyển độc chất (cảnh sát đã “lấy hàng” trước khi các containers đến tay anh, và họ có toàn quyền “bắt nguội” sau khi anh ký giấy “nhận hàng”).

Với dân “xanh” thì trường hợp bị “oan” thường ít hơn, nhưng cũng không phải không phổ biến. Ví dụ, anh C sang Úc du học, vì nhà nghèo lại không có thân nhân tại Úc nên anh phải chia phòng với người lạ, lại muốn trả tiền mướn phòng với giá thấp nên anh thường mướn phòng “lậu”, tức trả tiền mặt và không có hóa đơn. Anh C cứ phải đổi chỗ ở liên tục - khi thì vì không hợp với người chia phòng khác, lúc thì bị chủ đuổi vì có người khác muốn mướn phòng với giá cao hơn... Nơi cuối cùng mà anh mướn phòng được lại là nơi rất yên tĩnh: chủ nhà chỉ cần anh để tiền lại trong bì thư vào những giờ nhất định, không nhất thiết phải gặp họ, và người chia phòng với anh thì họ ở nhà khi anh đi học, và họ đi đâu mất khi anh về nhà ngủ qua đêm. Một đêm nọ, cảnh sát mang trát tòa đến xét nhà, tịch thu toàn bộ hệ thống máy bơm nước và máy chục cây cần sa. Anh C là người

duy nhất có mặt tại hiện trường và cũng là người duy nhất có đồ đạc chứng minh anh là người cư ngụ tại địa chỉ ấy. Anh không chứng minh được rằng anh chỉ là người chia phòng vì anh không có bằng chứng việc mình trả tiền mướn phòng; và anh cũng không chứng minh được rằng có người khác “ở” chung với anh.

Có một ví dụ khác nữa mà người viết đã không kiểm chế được, phải cười lăn cười bò tại chỗ khi nghe kể là trường hợp anh sinh viên D: Anh D phải vừa đi học vừa đi làm kiếm tiền để trang trải cho các chi phí của mình tại Úc, trả nợ tiền học, lại phải gởi tiền về nuôi vợ con đang ở Việt Nam. Anh chịu khổ không nổi nên đã nhận lời trông coi một “vụ mùa” sắp đến. Chủ của anh lại còn tử tế hơn, cho anh ngủ qua đêm “miễn phí” cả tuần trước khi anh thật sự “nhận việc”. Anh D đã bị bắt với các tội trạng có liên quan trực tiếp đến “vụ mùa” đang chờ thu hoạch, dù rằng anh chẳng có liên quan gì đến nó cả - chỉ có mỗi tội là đã đại đột... “ngủ chùa”. Anh D đã chửi rủa cho số phận hẩm hiu của mình vì phải chịu cảnh *“có tiếng mà không có miếng”*.

Những ví dụ điển hình là thế, nhưng rút tĩa được gì thì tùy thuộc vào mỗi cá nhân quý vị. Chúng ta ai cũng cần có bạn, và việc bạn bè tin tưởng nhau là chuyện cần phải có. Rộng hơn, mình cùng là người Việt với nhau, lý đầu lại gạt găm nhau đến thế phải không quý vị? Xin thưa: phẩm chất và lương tâm không phân biệt ngôn ngữ, màu da hay chủng tộc!

Lưu Ngọc Huy